

Datça ve Bozburun Yarımada-ları'nın Bitki Örtüsü

Datça & Bozburun Peninsulas' Vegetation

www.dkm.org.tr

Bu poster/brosür GEF ŞGP-COMDEKS programı tarafından desteklenen "Datça ve Bozburun'un Doğası" projesi kapsamında üretilmiştir.

This poster/brochure is produced by the project "Nature of Datça and Bozburun" supported by the GEF ŞGP-COMDEKS program.

Fotoğraflar: Deniz Özü, Grafik tasarımı: Güngör Genç

Kocadağ

Balıkasran

Cetibeli

Akdeniz Makilikleri ve Kızılcım Ormanları

Akdeniz makilikleri, Akdeniz kıyıları boyunca uzanan ve birçok yerde kıydan daha içlere giren özel bir bitki örtüsüdür. Akdeniz iklimine uyum sağlamış ve yüksek tür çeşitliliği gösteren makiliklerde yer alan ağaç ve çalıların birçoğunun ortak ve çarpıcı özelliği herdem yeşil, kısa saplı ve sert yapraklı olmalarıdır.

Mediterranean Maquis and Turkish Red Pine Forests

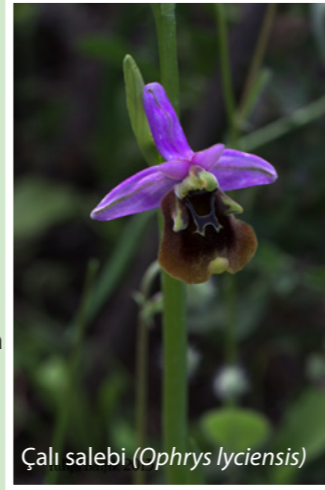
Mediterranean maquis is a special kind of forest and shrubland vegetation, which extends throughout Mediterranean shores and penetrates towards inland at suitable environments. Maquis are adapted to Mediterranean climate and comprise a high diversity of tree and shrubs, having distinct characters such as being evergreen, with short stalked thick leaves and a branching/foliage pattern along the stem.

Kocadağ

Datça ve Bozburun Yarımada-ları'ndaki Nadir Endemik Bitkiler

Makilikler birçok farklı ağaç, çalı ve otsu türleri içerir. Farklı mevsimlerde olgunlaşan meyveleri olan maki türleri memeliler, kuşlar ve diğer hayvanlar için önemli besin kaynağı sağlarlar. Makiliklerin oluşturdukları sık bitki örtüsü hayvanlar için saklanma, barınma ve gezinmeleri için korunaklı bir ortam sağlar. Hem bitki hem de hayvan çeşitliliği açısından makilikler kızılçam ormanlarından çok daha zengindirler. Alanda nadir ve endemik otsu ve odunsu türler bulunur. Tatlı su azmaklarının bulunduğu kıyılar ve korunaklı dere içlerinde gruplar halinde bulunan Datça hurmasının (*Phoenix theophrasti*) Türkiye'deki yayılışının büyük kısmı Datça Yarımadası'ndaki Hurmalı Bük ve çevresindeki koylar ile kuzeyindeki Eksera Deresi çevresindedir. Herdemyeşil, 10 metreye kadar boylanabilen, Türkiye'ye endemik bir ağaç olan bozpırnal meşesi (*Quercus aucherii*) alanda çok yaygın olarak görülen kermes meşesinden (*Quercus coccifera*) yapraklarının üst ve alt yüzeyinin tüylülüğü ile ayrt edilebilir. Türkiye'ye endemik olan Sığla ağacı (*Liquidambar orientalis*) Çetibeli, Hisarönü ve Datça Yarımadası'nın belirli koyları ve dere içlerinde yer yer kızılçam ile karışık olarak korular halinde bulunur. Sığlanın Türkiye'de orman oluşturduğu büyük alanlar ise doğuda kalan Köyceğiz Gölü çevresindedir. Türkiye'de 50'ye yakın orkide türünün yaşama ortamı olan makilikler alanda çalı salebi (*Ophrys lyciensis*) gibi endemik türleri barındırır.

Çalı salebi (*Ophrys lyciensis*)

Sığla - Oriental sweetgum (*Liquidambar orientalis*)

Boylu maki

Boyu 2 metrenin üzerinde, yer yer 5-6 metreye ulaşan, sandal (*Arbutus andrachne*), kocayemiş (*A. unedo*), kermes meşesi (*Quercus coccifera*), katırtırmağı (*Spartium junceum*), delice (*Olea europea*), akçakesme (*Phillyrea* spp.), menengiç (*Pistacia terebinthus*) ve sakız (*P. lentiscus*) gibi türlerin hakim olduğu boylu ve yüksek örtülü bir maki tipidir. Datça merkezinde kuzeydeki Kocadağ'ın kuzey yamaçlarında, yarımada-ların başka yerinde görülmeyen tipte bir orman halini almış, çok değerli boylu makilik alanlar bulunur.

Menengiç - Turpentine tree (*Pistacia terebinthus*)

High maquis

The maquis with trees and shrubs taller than 2 meters, occasionally reaching up to 5-6 meters, composed mainly of eastern strawberry tree, kermes oak, weaver's broom, wild olive, Phillyrea spp., turpentine tree and mastic tree are regarded as high maquis. High maquis form a tall and dense vegetation. On the northern slopes of Kocadağ, north of Datça, high maquis form a special thick, dense and humid forest, seen nowhere else in the area.

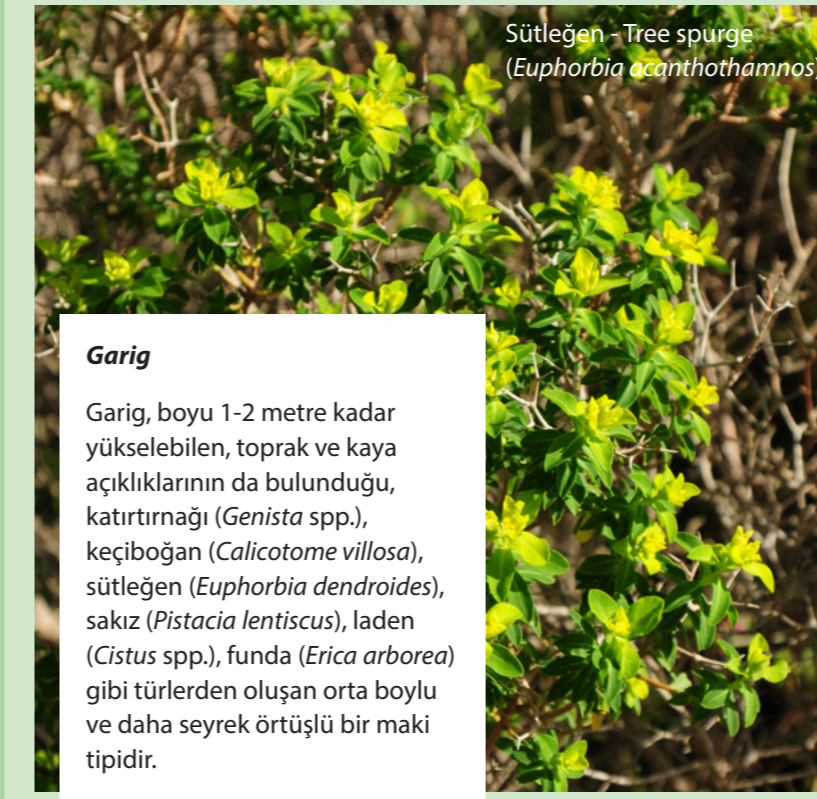
Kocadağ

Datça hurması - Datça date palm (*Phoenix theophrasti*)

Rare And Endemic Plants In Datça & Bozburun Peninsulas

Maquis comprise a high diversity of tree, shrub and herb species, bearing fruits in different seasons, hence providing important food source for mammals, birds and other animals. The dense vegetation formed by maquis also provide cover for the wildlife to have shelter and a safety to roam. Therefore maquis vegetation is significantly more biodiverse than Turkish red pine forests. There are rare and endemic woody and herbaceous plants in the area. The seashores, having "azmak" - cold water springs - and certain sheltered valleys are home to the endemic Datça date palm (*Phoenix theophrasti*). Datça date palm has its most of its distribution in Hurmalı Bük and nearby small bays, and the Eksera valley in the Datça Peninsula. The endemic oak tree, boz-pırnal oak (*Quercus aucherii*) is an evergreen oak, that can reach up to 10 m. and can be distinguished from widely distributed kermes oak (*Quercus coccifera*) with its furry leaves, compared to shiny leaves of kermes oak. Oriental sweetgum (*Liquidambar orientalis*) forms small stands, sometimes mixed with pines, in certain streams and bays around Çetibeli, Hisarönü and Datça Peninsula. The major sweetgum forests in Turkey are found around Köyceğiz Lake, just east of the area. Maquis in Turkey is home to around 50 different orchids, and endemic orchids such as *Ophrys lyciensis* are found in the maquis of the area.

Sütleğen - Tree spurge (*Euphorbia acanthothamnos*)

Garıg

Garıg, boyu 1-2 metre kadar yükselebilen, toprak ve kaya açıklıklarının da bulunduğu, katırtırmağı (*Genista* spp.), keçiboğan (*Calicotome villosa*), sütleğen (*Euphorbia dendroides*), sakız (*Pistacia lentiscus*), laden (*Cistus* spp.), funda (*Erica arborea*) gibi türlerden oluşan orta boylu ve daha seyrek örtülü bir maki tipidir.

Balandığı

Funda - Tree heath (*Erica arborea*)

Garrigue

Garrigue is shorter than high maquis, reaching up to 1-2 meters. It is also less dense, with gaps of soil and rock. Most common plants that form the garrigue vegetation in the area are broom, spiny broom, tree spurge, mastic, rockrose and tree heath.

Karakulak / Caracal (*Caracal caracal*)

Büyük Memeliler

Datça ve Bozburun Yarımada-ları, anakaradan oldukça ayrılmış bir görüntüye sahiptir. Deniz içinde iki adet kara parçasını birbirine bağlayan kıstakların bu yüzden özellikle yaban hayatının yarımada-lardaki devamlılığı açısından hayati bir önemi vardır. Yabankeçisi (*Capra aegagrus*), karakulak (*Caracal caracal*) ve bozayı (*Ursus arctos*) için bu alanlar ve geçiş habitata-ları korunmalıdır. Alandaki derelerin kıyıya ulaştıkları yerlerdeki tatlısu alanları da su samurlarının (*Lutra lutra*) yaşam ortamlarıdır.

Fotoğraflar: Yasın İslam

Su samuru / Otter (*Lutra lutra*)

Bozayı / Brown bear (*Ursus arctos*)

Large Mammals

Datça ve Bozburun Peninsulas appear as if detached from the mainland. The isthmuses that connect these peninsulas to mainland are especially vital for the continued existence of the wildlife in the area. These passages and their natural habitats should be conserved especially for the large mammal fauna of the area such as wild goat (*Capra aegagrus*), caracal (*Caracal caracal*) and brown bear (*Ursus arctos*). Certain streams and wetlands in the area are home to European otter (*Lutra lutra*).

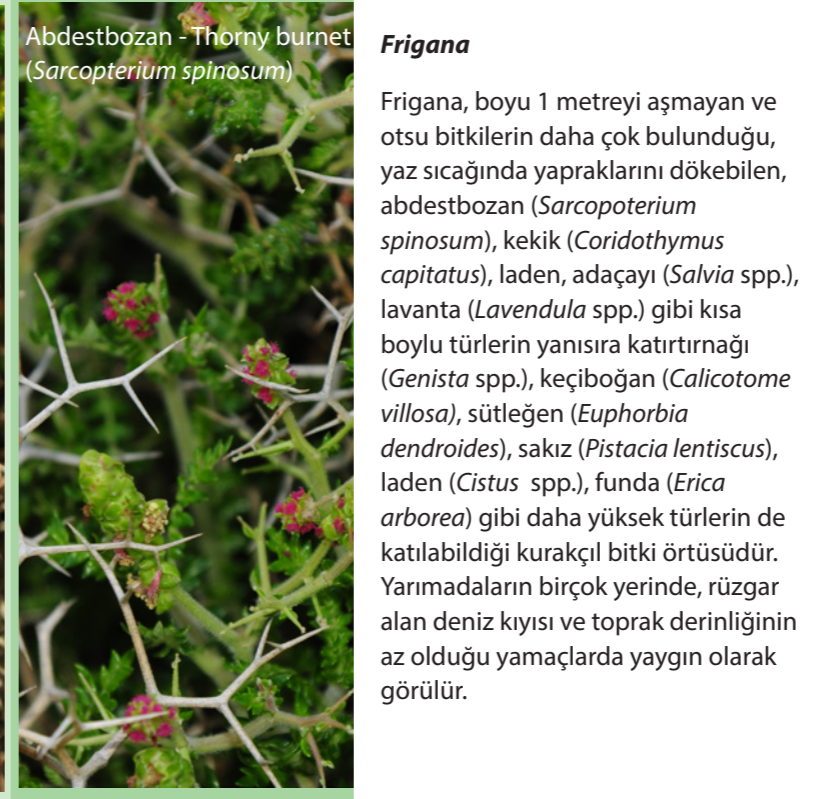

Yabankeçisi / Wild goat (*Capra aegagrus*)

Abdestbozan - Thorny burnet (*Sarcopoterium spinosum*)

Frigana

Frigana, boyu 1 metreyi aşmayan ve otsu bitkilerin daha çok bulunduğu, yaz sıcaklarında yapraklarını dökebilen, abdestbozan (*Sarcopoterium spinosum*), kekik (*Coridothymus capitatus*), laden, adaçayı (*Salvia* spp.), lavanta (*Lavandula* spp.) gibi kısa boylu türlerin yanısıra katırtırmağı (*Genista* spp.), keçiboğan (*Calicotome villosa*), sütleğen (*Euphorbia dendroides*), sakız (*Pistacia lentiscus*), laden (*Cistus* spp.), funda (*Erica arborea*) gibi daha yüksek türlerin de katılabildiği kurakçıl bitki örtüsüdür. Yarımada-ların birçok yerinde, rüzgar alan deniz kıyısı ve toprak derinliğinin az olduğu yamaçlarda yaygın olarak görülür.

Bozburun

Phrygana

Phrygana is a type of maquis vegetation not taller than 1 meter, with herbs, which may shed leaves in summer heat, dominating the vegetation. The major plant species found in phrygana are thorny burnet, wild thyme, rockrose, sage and lavender among other short plants, and broom, spiny broom, tree spurge, mastic, rockrose and tree heath among other taller plants. Phrygana is found widely in the peninsula especially in windy slopes of the shores.

Lavanta - Lavender (*Lavandula stoechas*)

Kızılcım Ormanları

Kızılcım (*Pinus brutia*) Akdeniz'e özgü bir ağaç türüdür ve dağılımının neredeyse tamamı Türkiye'dedir. Bu yüzden kızılçama Türk çamı da denmektedir. Ege ve Akdeniz Bölgeleri'nde bulunan kızılçım ormanları Türkiye'de en geniş yayılışa sahip olan ormanlardır. Makiler ve kızılçım ormanları, yarımada-ların bazı alanlarında birarada görülürler. Bu alanlarda kızılçım ormanlarının alt katmanı maki örtüsüyle kaplıdır. Ağaçlı makilikler diyebileceğimiz bu ormanlar, maki ve kızılçımın zaman ve mekan içerisinde birbirine değişen ve dönüşen doğal bir mozaik oluşturduğundan da bir göstergesidir.

Turkish Red Pine Forests

Turkish red pine (*Pinus brutia*) is a Mediterranean tree and has most of its distribution in Turkey, hence the name. Turkish red pine forests are also the most widely distributed forest type in Turkey, found in Aegean and Mediterranean regions of the country. Maquis and Turkish red pine forests are also found together in parts of the area, where the maquis vegetation is found beneath the red pine forest. Those areas, which can be called as wooded maquis, are the living examples of the succession of the vegetation, showing the mosaic states of Turkish red pine forests and maquis.

Kızılcım ormanı - Turkish red pine forest

